

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 21 marca 2016 r.

Pozycja 228

POSTANOWIENIE

z dnia 14 marca 2016 r.

Sygn. akt Ts 355/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Wróbel – przewodniczący i sprawozdawca
Mirosław Granat
Leon Kieres,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. w sprawie zgodności:

- 1) art. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, ze zm.) z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, ze zm.) z art. 78 oraz art. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 30 października 2015 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący) wystąpił o zbadanie zgodności: po pierwsze, art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U.179.1843, ze zm.; dalej: ustawa o skardze na naruszenie prawa strony albo ustawa) z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 oraz art. 2 Konstytucji; po drugie, art. 9 ust. 2 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony z art. 78 oraz art. 2 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona na tle następującego stanu faktycznego. Postanowieniem ze stycznia 2006 r. prokurator Prokuratury Rejonowej w T., po rozpoznaniu wniosku Komendy Miejskiej Policji w T., postanowił zatwierdzić przeprowadzone 16 stycznia 2006 r. zatrzymanie rzeczy w postaci należącej do skarżącego naczepy wraz

z ładunkiem środków spożywczych. Przedmioty zakwestionowane w toku zatrzymania (zupki błyskawiczne) zostały oddane na przechowanie skarżącemu. Przedmioty te zostały wydane właścicielom na podstawie postanowienia o dowodach rzeczowych z lutego 2006 r. Skarżący w lutym 2006 r. wystawił fakturę VAT na kwotę 23 424 zł tytułem przechowania naczepy wraz z ładunkiem. Prokurator Prokuratury Rejonowej zwrócił fakturę, wskazując, że brak jest jakichkolwiek podstaw, by skarżący żądał od prokuratury uiszczenia należności za wskazaną fakturę.

W maju 2015 r. skarżący wystąpił ze skargą o stwierdzenie przewlekłości postępowania prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w T., wnosząc o stwierdzenie zaistnienia nieuzasadnionej zwłoki oraz o zasądzenie kwoty 20 000 zł tytułem odszkodowania. Wskazał w piśmie, że mimo „upływu blisko 10 lat od wydania rzeczy na przechowywanie organa ścigania nie poinformowały strony o orzeczeniu w zakresie kosztów przechowywania rzeczy”.

Sąd Okręgowy w K. w postanowieniu z lipca 2015 r. pozostawił skargę – na podstawie art. 430 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U.89.555, ze zm.; dalej: kpk) w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony – bez rozpoznania. Zaznaczył, że zgodnie z brzmieniem art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. Istotą tej instytucji jest bowiem konieczność przyspieszenia toku trwającego, a nie zakończonego już postępowania. Skarżący wystąpił zaś ze skargą 5 lat po zakończeniu postępowania, co przesądziło o jej niedopuszczalności. Mając to na uwadze, sąd pozostawił wniesioną skargę bez rozpoznania.

Postanowieniem z września 2015 r. Sąd Rejonowy w T. ustanowił dla skarżącego pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata, którego wyznaczy Okręgowa Rada Adwokacka w K., w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej w związku z postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z lipca 2015 r. Okręgowa Rada Adwokacka w K., w piśmie z października 2015 r., wyznaczyła pełnomocnika. Pismo to zostało doręczone pełnomocnikowi 12 października 2015 r.

W skardze konstytucyjnej skarżący zarzucił niekonstytucyjność art. 3 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony. W jego przekonaniu przepis ten – w zakresie, w jakim określając krąg uprawnionych do wystąpienia ze skargą o stwierdzenie przewlekłości postępowania, nie przewiduje możliwości wniesienia tejże skargi przez podmiot, któremu zlecono przechowanie rzeczy jako dowód w sprawie karnej – narusza prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji), zakaz zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw (art. 77 ust. 2 Konstytucji) oraz zasadę demokratycznego państwa prawnego, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji).

Skarżący przedstawił w skardze konstytucyjnej również zarzut niezgodności art. 9 ust. 2 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony z art. 78 oraz art. 2 Konstytucji, w zakresie, w jakim przepis ten przewiduje odrzucenie skargi wniesionej przez nieuprawnionego albo skargi niedopuszczalnej, bez prawa do zaskarżenia tego rozstrzygnięcia.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Skarga konstytucyjna jest nadzwyczajnym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności lub praw, którego rozpatrzenie uwarunkowane zostało spełnieniem przesłanek

wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i z przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK).

W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, zakwestionować zgodność z Konstytucją przepisów ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego prawach lub wolnościach albo o obowiązkach określonych w Konstytucji. W świetle tego przepisu nie ulega zatem wątpliwości, że przedmiotem skargi mogą być jedynie przepisy wykazujące podwójną kwalifikację – prowadzące do naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego i będące podstawą ostatecznego orzeczenia sądu lub organu administracji publicznej, wydanego w indywidualnej sprawie skarżącego. Zasadnicze znaczenie ma to, by na podstawie przepisu kwestionowanego w skardze zapadło ostateczne orzeczenie naruszające konstytucyjne wolności lub prawa skarżącego. Skarga konstytucyjna nie może bowiem przybrać formy *actio popularis*, środka zmierzającego do poddania kontroli Trybunału norm, które – w konkretnej sytuacji skarżącego – nie doprowadziły do ingerencji w konstytucyjnie chronione prawa lub wolności (por. postanowienia TK z 9 października 2002 r., w sprawie SK 13/02, OTK ZU nr 5/A/2002, poz. 73 i 13 listopada 2007 r., w sprawie SK 40/06, OTK ZU nr 10/A/2007, poz. 137 oraz wyrok z 12 stycznia 2010 r., w sprawie SK 2/09, OTK ZU nr 1/A/2010, poz. 1).

Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że w niniejszej sprawie powyższa przesłanka nie została zrealizowana.

W rozpoznawanej skardze konstytucyjnej skarżący zakwestionował zgodność z Konstytucją art. 3 ust. 1 oraz art. 9 ust. 2 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony. Żaden z tych przepisów nie był podstawą postanowienia Sądu Okręgowego w K. z lipca 2015 r. wskazanego jako ostateczne rozstrzygnięcie o prawach i wolnościach skarżącego.

Na wstępie Trybunał zwraca uwagę, że art. 3 ustawy nie zawiera jednostki redakcyjnej określonej przez skarżącego w skardze zamiennie jako „ust. 1” oraz „§ 1”. Zgodnie jednak z zasadą *falsa demonstratio non nocet* Trybunał uznaje, że skarżący przedmiotem skargi uczynił w tym zakresie art. 3 ustawy. Zakwestionowany przepis określa w sposób szczególny względem przepisów kodeksu postępowania cywilnego, kodeksu postępowania karnego czy kodeksu postępowania administracyjnego krąg uczestników postępowania w sprawie dotyczącej przewlekłości postępowania (zob. P. Górecki, P. Wiliński, S. Stachowiak, *Komentarz do ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki*, Warszawa 2010). Zdaniem skarżącego pominięcie w tym kręgu podmiotu, któremu zlecono – jak miało to miejsce w jego przypadku – przechowywanie uznanych za dowód w sprawie karnej rzeczy, jest niekonstytucyjne. Zakwestionował również zgodność z Konstytucją art. 9 ust. 2 ustawy, w myśl którego sąd odrzuca skargę wniesioną przez nieuprawnionego albo niedopuszczalną na podstawie art. 14, a więc jeśli wniesiona została przed upływem 12 miesięcy od daty wydania orzeczenia w przedmiocie przewlekłości, a w postępowaniu przygotowawczym, w którym stosowane jest tymczasowe aresztowanie oraz w sprawie egzekucyjnej – jeżeli została wniesiona przed upływem 6 miesięcy. W przekonaniu skarżącego brak możliwości zaskarżenia postanowienia o odrzuceniu skargi wniesionej przez podmiot nieuprawniony jest niezgodny z art. 78 oraz art. 2 Konstytucji.

W sprawie, w związku z którą sformułowano skargę konstytucyjną, skarga o stwierdzenie przewlekłości postępowania nie została odrzucona z powodu złożenia jej przez podmiot nieuprawniony. Sąd Okręgowy w K. pozostawił skargę bez rozpoznania – na podstawie art. 430 § 1 kpk w związku z art. 8 ust. 2 ustawy – uznając, że jest niedopuszczalna. Sąd wskazał w postanowieniu, że zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość

postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. Skarżący zaś ze skargą wystąpił 5 lat po zakończeniu postępowania.

Trybunał stwierdza zatem, że zakwestionowane przepisy nie determinowały treści postanowienia z 3 lipca 2015 r. Ostateczne orzeczenie wydane w sprawie skarżącego nie rozstrzygało bowiem o będącej przedmiotem sformułowanych w skardze konstytucyjnej zarzutów kwestii niedopuszczalności złożenia skargi o stwierdzenie przewlekłości postępowania przez podmiot, któremu zlecono przechowywanie uznanych za dowód w sprawie karnej rzeczy, ani nie odnosiło się do kwestii dopuszczalności złożenia zażalenia na odrzucenie skargi wniesionej przez podmiot nieuprawniony. Nie ma tym samym związku między ostatecznym rozstrzygnięciem wydanym w sprawie skarżącego a przepisami, których niekonstytucyjność podnosi on w rozpoznawanej przez Trybunał skardze oraz przedstawionymi zarzutami. Niespełnienie przesłanki określonej w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 65 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK, przesądza o konieczności odmowy nadania jej dalszego biegu.

Niezależnie od powyższego Trybunał postanowił wskazać na pozostałe braki formalne rozpoznawanej skargi.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji skarga konstytucyjna służy ochronie określonych w Konstytucji praw i wolności, naruszonych wskutek wydania ostatecznego orzeczenia opartego na przepisach, które skarżący czyni przedmiotem skargi. Obowiązek wskazania tych wolności lub praw, sposobu ich naruszenia, a także uzasadnienia zarzutu niezgodności przedmiotu kontroli ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie, sprecyzowany został w art. 65 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o TK.

Trybunał stwierdza, że w analizowanej sprawie wymóg ten nie został spełniony zarówno w odniesieniu do zarzutu niekonstytucyjności art. 3, jak i art. 9 ust. 2 ustawy. Uzasadniając naruszenie prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji), zakazu zamykania drogi sądowej (art. 77 ust. 2 Konstytucji) oraz zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) przez art. 3 ustawy, a także prawa do zaskarżania orzeczeń wydanych w pierwszej instancji (art. 78 Konstytucji) przez art. 9 ust. 2 ustawy, skarżący *de facto* ograniczył się do przywołania orzecznictwa Trybunału dotyczącego treści prawa do sądu oraz zakazu zamykania drogi sądowej. Nie przedstawił zaś argumentacji, która przez porównanie treści zakwestionowanej regulacji ustawy o skardze na naruszenie prawa strony z treścią będących wzorcami kontroli norm konstytucyjnych określałaby i uprawdopodobniałaby ich wzajemną niezgodność.

Sposób sformułowania przez skarżącego zarzutów niekonstytucyjności art. 3 oraz art. 9 ust. 2 ustawy nie odpowiada zatem wymogom wynikającym z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 65 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o TK, co stanowi podstawę odmowy przekazania skargi do merytorycznej kontroli.

W tym stanie rzeczy należało odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej jako niedopuszczalnej.